

Tot flueix

Domènec Sesmilo
Saba nova
Ed. Moll, Palma, 2008
296 pàgs.

No abunden les intrigues polítiques en la nostra narrativa, i menys encara si se'n poden inferir personatges públics reals, ni que siga d'esquiltlentes. Escasses són, així mateix, les mostres novel·lístiques escrites per algú que veu el seu nom als titulars dels periòdics de tant en tant, i no sempre seguit d'elogis. Domènec Sesmilo, l'autor de *Saba nova*, ha ocupat un llarg reguitzell d'alts càrrecs polítics a la Catalunya de les darreres dècades, des de partits fins a consells audiovisuals, tot passant pel món educatiu i la representació institucional. La solapa del llibre diu que és aparellador. I ha escollit Mallorca per publicar aquesta ficció realista, dins la mil·lenària editorial Moll.

Ens avança, a la primera pàgina, un cinematogràfic qualsevol-paregut-amb-la-realitat-és-pura-coincidència, per si de cas. Però és difícil no intentar, almenys, imaginar-se a qui s'assembla aquest Ramon Baldà —supose que és el morbo tafaner i sensacionalista del lector, una malaltia inguarible del llogaret global en què vivim—, un dels càrrecs d'un partit anomenat Unió Democràtica de Catalunya, que mor una matinada en estranyes circumstàncies automobilístiques. No se sap gaire del suposat accident, però alguna cosa sembla no encaixar del tot per a Víctor, el protagonista, en rebre el contingut de l'autòpsia de mans de la vídua, la Teresa.

Aquests fets deixen pas, de seguida, a una analepsi (ja em perdonareu, mentre espere que algú amb més autoritat normalitze d'una vegada per totes la paraula *flaixbac*), que ens transporta als anys seixanta, o potser abans. Comença així un retrat generacional, utòpic en ocasions, que ens explica les vicissituds del Víctor jove, tot emmot-

llant-se dins un model d'integració un poc optimista dels immigrants extrems en la Barcelona revolucionària. Podem seguir el fil de la història/Història gràcies a les referències enciclopèdiques de cada moment (Eurovisió, Kennedy, l'arribada a la Lluna...), i hi tenen cabuda tant la vida social i laboral del Víctor com l'amorosa. L'alternança amb fragments del temps primer ens permetran saber com avança la investigació de la mort del Ramon.

Sesmilo practica un estil correcte, formalíssim, i de vegades fins i tot poètic («[...] Tenia una ampolla de whisky. Va fer petar un pensament del licor al cel del paladar.», pàg. 80), cosa que sempre s'agraeix. El narrador abasta camps d'informació molt diversos, i ens ofereix una visió penetrant, insistent i meticulosa de qualsevol motiu, ja siga el primer amor, la sardana o la filatèlia. I si espereu trobar-hi les martingales fosques dels partits que hi prenen part, el narrador s'ocupa de deixar-nos veure el tros de cuixa que li interessa, sense pujar més amunt. Potser cau en els tòpics massa sovint, a l'hora de fer descripcions o encaminar els personatges al seu destí. No puc evitar, per exemple, pensar en *La plaça del Diamant* quan ens trobem una festa a Gràcia, amb la toia i l'orquestra... Almenys, Sesmilo s'arrisca a donar noms de persones i partits reals, la qual cosa esdevé un estímul intrigant.

Potser l'element essencial de l'obra és la idea de *crònica*: hi ha la crònica vital i sentimental del protagonista jove; hi ha la generacional, dels immigrants a Catalunya des de terres de ponent, que miren d'empeltar-se en una terra que no els comprèn però fa veure que sí; hi ha la del polític de la resistència antifeixista, que manté eterns debats amb si mateix sobre si val la pena córrer tant davant els grisos; hi ha la personal, del protagonista no tan jove en recerca d'una resposta a l'afer del seu amic mort; i fins i tot, hi ha una crònica urbana i territorial de Barcelona i el Principat, que se'ns fotografien de mar a munt. Les diverses vies s'entrecreuen per construir a poc a poc un escenari variat i desconegut, tot i que tractat, com hem advertit amb pinzell tòpic. Si la saba flueix, tot flueix.

Joan Manuel Matoses

Una societat ben productiva

Ferran Torrent
Només socis
Columna Edicions, Barcelona, 2008
278 pàgs.

Si hi ha un fet indiscutible referent a l'obra de Ferran Torrent és que ja fa temps que l'autor valencià va trobar la fórmula. El mecanisme per tal de facturar narracions de manera solvent i amb l'assiduitat pròpia de l'escriptor professional que ha d'acomplir amb unes determinades exigències contractuals; una figura, d'altra banda, pràcticament inèdita en la literatura catalana actual més enllà de l'autor de Sedaví. I hem parlat de solvència, perquè l'altre fet indiscutible és que Torrent demostra tenir ben clar quin tipus de producte pretén oferir als lectors —i també, en quins registres no ha volgut provar sort, si més no fins ara— i com, dins d'aquests paràmetres, la seua és una obra de demostrada qualitat. De l'altre costat, hi ha el gust personal, el grau d'identificació del lector amb un o amb un altre tipus de literatura: en el cas de qui escriu aquesta nota a propòsit de *Només socis*, per exemple, potser no massa decantat cap a aquestes novel·les. Un fet, no obstant això, que no és obstacle per tal de valorar-la d'acord amb les referències que li són pròpies, i evitar d'encabir-la en un marc poc adient.

Ignorem si cal llegir-ho com un símptoma, com la indicació explícita d'un hipotètic final de cicle; el fet, però, és que no pot passar desapercebut, especialment per a un lector avesat de Torrent: la reunió, en *Només socis*, de personatges de novel·les anteriors; fins i tot, de novel·les que pertanyien a línies narratives diferents. Així, des dels Butxana i Tordera de la novel·la negra, els germans Torres del vessant més autobiogràfic, fins a l'empresari Juan Lloris de les darreres obres, centrades a oferir un retrat de la (limitada) societat valenciana. L'autor els ajunta a Gilet, un poble a la distància justa de

València perquè permeta mantenir-ne la vida tranquil·la i els costums sense perdre de vista —cas que siga necessari desplaçar-s'hi— la ciutat. El poble on viuen els germans Torres, i on aniran a *desaparèixer* l'exdetectiu Butxana i el comissari de policia retirat Tordera: a apartar-se del món durant una temporada, després d'haver-se emportat un bon botí de la voluminosa borsa de Lloris, que els busca per venjar-se'n.

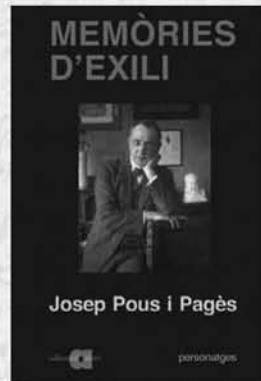
La trama, en qualsevol cas, beu més de la primera font —la dels detectius, serveis secrets, baixos fons, etc.— que no de les altres dues. I amb un element inèdit fins ara, que sembla sorgir directament dels interessos personals de l'autor per esdevenir determinant en el desencadenament de l'acció: la memòria dels valencians que van morir als camps d'extermini. L'enllaç és un exiliat valencià a Viena, víctima dels nazis; un dels elements d'un relat en què també hi ha el Mossad, la CIA, l'afer entre Lloris i Butxana, la recerca d'inspiració de l'escriptor Ferran Torres, el món de les apostes, la política valenciana o l'extrema dreta europea. Potser, la cosa acaba per embolicar-se massa, amb un excés d'ingredients per a un plat que, segurament, demanava alguna cosa més senzilla; amb el perill que el lector se'n qüestione la versemblança.

En conjunt, però, no hi ha dubte que la fórmula, una vegada més, funciona; i *Només socis* torna a destacar pel ritme àgil de la narració, per la desimboltura en moure les peces d'un costat a l'altre del tauler novel·lesc sense esforç aparent, i per uns diàlegs divertits, naturals i oportuns, que han esdevingut marca de la casa. També, per la combinació d'elements del gènere negre amb pinzellades d'un humor del mateix color i la ironia característica de l'autor. Tot i que, potser, amb una menor càrrega crítica cap a l'entorn on es desenvolupa l'acció, més present en obres anteriors, però que ací sembla sacrificada en benefici de la trama. Fins i tot, l'autor hi proposa un cert joc metaliterari en posar a conversar el seu *alter ego* Ferran Torres amb Butxana: «—Ecolta, ¿no deus ser un agent del Mossad?; —Només sóc un novel·lista a la recerca d'un argument.; —Doncs se t'ha acabat la sequera creativa. Entre el dossier i jo tens material.; —Sense buscar-ho expressament, t'has convertit en un bon soci».

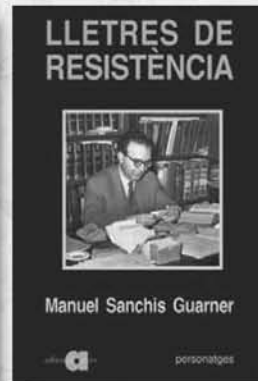
Pere Calonge

editorial afers

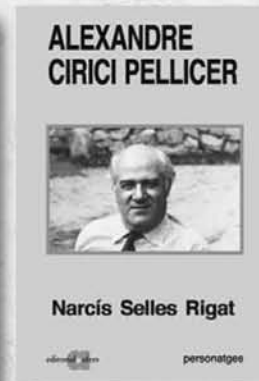
personatges

Josep Pous i Pagès
Dietaris i memòries de l'exili
286 pp. [PVP 24,00 €]

Manuel Sanchis Guarnier
Lletres de resistència
(1939-1981)
426 pp. [PVP 30,00 €]

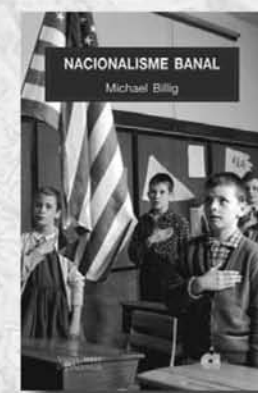

Narcís Selles Rigat
Alexandre Cirici Pellicer
396 pp. [PVP 30,00 €]

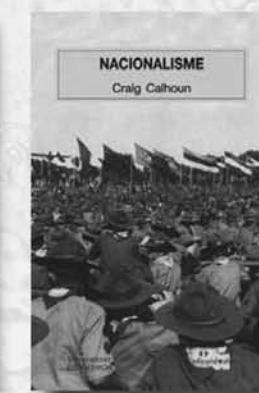
el món de les nacions

Benedict Anderson
Comunitats imaginades
260 pp. [PVP 19,00 €]

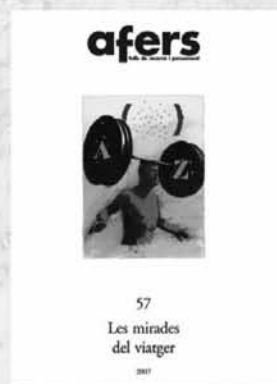

Michael Billig
Nacionalisme banal
308 pp. [PVP 19,00 €]

Craig Calhoun
Nacionalisme
208 pp. [PVP 19,00 €]

revistes

57
Les mirades
del viatger

58
Notaris, homes i papers
El Nord català als segles XIII-XVIII

Informació i subscripcions: Editorial Afers, s.l. / Apartat de Correus 267
46470 Catarroja (País Valencià) / tel. 961 26 93 94
E-mail: afers@editorialafers.cat / <http://www.editorialafers.cat>